

LUONNONSUOJELULAIN 49 §:N 3 MOMENTIN MUKAINEN PÄÄTÖS KOSKIEN RAUHOITETUN LINTULAJIN HÄIRINTÄÄ JA NIIDEN JOHDANNAISTEN HALLUSSAPITOON JA KULJETUKSEEN

HAKIJA

Luonnonvarakeskus (Luke)
Yhteyshenkilö: Andreas Lindén

ASIA

Lupahakemus maakotkien pyydystämiseen, paikannuslaitteiden kiinnittämiseen ja sulkien talteenottoon, säilömiseen ja kuljetukseen.

HAKEMUS

Hakija hakee lupaa pyydystää ja kiinnittää paikannuslaitteita maakotka (*Aquila chrysaetos*) yksilöille, sekä ottaa haltuun, säilöä ja kuljettaa näiden lintujen sulkia. Lupaa haetaan ajalle 1.6.2023-31.12.2026. Pyynti tapahtuu alla olevan listan kuntien alueella, tuulivoima-alueilla tai niiden läheisyydessä. Lupaa haetaan tutkimus- ja opetustarkoituksessa.

Kunnat:

Alajärvi
Hyrnsalmi
Kajaani
Karstula
Kauhajoki
Kemijärvi
Kokkola
Lestijärvi
Paltamo
Pello
Perho
Posio
Puolanka
Pyhäntä
Raahe
Reisjärvi
Salla
Sievi
Siikalatva
Simo
Sodankylä
Suomussalmi
Toholampi
Utajärvi
Vaala

Hakemuksessa on mainittu myös tarkat alueet, mutta ne ovat maakotkan pesäpaikkojen suojelun turvaamiseksi päätöksessä salattu.

Menetelmät

Lupaa koskee enintään viittä aikuista emolintua ja 25 poikasta. Aluksi (vuosina 2023–2024) paikannuslaite kiinnitetään vain kolmelle aikuiselle ja kymmenelle poikaselle. Loput laitteet kiinnitetään kesinä 2024–2026, mikäli vuoden 2023 aikana saadut tulokset tukevat lisäaineiston keräämistä. Poikasten lähettimet kiinnitetään mahdollisimman suurille poikasille, joiden paino ja laitteen kiinnitysajankohta arvioidaan rengastamisen yhteydessä. Mikäli poikasia on samassa pesässä useampi, asennetaan lähetin kuitenkin vain yhdelle poikaselle per pesintävuosi. Aikuiset linnut pyydetään varsinaisen pesimäkauden ulkopuolella, pääasiassa talvella. Aikuiset linnut napataan ruokintapaikoilta bownetin avulla. Lintujen pyydystys, käsittely ja mittaukset tehdään aikaisemman VARELYN lintujen rengastamiseen myönnetyn luvan nojalla (VARELY/8346/2022). Lintujen käsittely aika on noin 30 minuuttia, jonka jälkeen linnut päästetään vapauteen. Jos linnuista irtoaa höyheniä, ne otetaan talteen sukupuolenmäärityksen varmistamiseksi. Höyhenet kuljetetaan paperikuorissa ja analysoidaan Suomessa, ensisijaisesti Luken laboratoriossa.

Paikanninlaitteen malli on lähtökohtaisesti Ornitelan OrniTrack-50 malli, joka painaa 50 grammaa. Tämä on noin 0,8–1,7 % maakotkan keskiarvoisesta painosta ja alittaa selvästi yleisesti hyväksytyyn maksimipainorajan. Laite kiinnitetään selkäreppumaisena valjaana yläselkään, lähelle linnun painopistettä. Valjaiden nauhat ovat vettä ja likaa hylkiviä teflonnauhoja. Valjaat eivät haittaa linnun luonnollisia liikkeitä. Menetelmä on todettu vastaavissa tutkimuksissa turvalliseksi. Paikannuslaitteet lähettävät säännöllisin väliajoin paikkatietoja linnun sijainnista. Laitteen asetuksia voidaan muuttaa tarvittaessa etänä GSM-verkon kautta. Lähetin saa energiansa aurinkopaneeleilla ja sen toiminta-aika on useita vuosia.

Toimenpiteitä suorittaa rengastajat, jolla on kokemusta vastaavasta toiminnasta useiden kymmenien kotkien kanssa. Lisäksi heillä on aikaisempaa kokemusta paikanninlaitteiden asentamisesta mm. sääksille ja kuoveille. Henkilöillä, jotka suorittavat pesäkäynnit ja lähettimien asentamisen on rengastusluvat, ja he toimivat Metsähallituksen koordinoimassa maakotkaseurannassa. Kiinnityskäynneillä vastuurengastajilla on mukanaan avustaja/avustajia, kuten normaalinkin rengastuksen yhteydessä. Kaikista osallistujista ei ole vielä varmuutta, mutta hakija voi tarvittaessa täydentää hakemusta näiden osalta.

Perustelut

Tutkimus on osa Luken koordinoimaa hanketta "Metsäeläinten esiintyminen ja elinympäristöjen käyttö tuulivoimaloiden lähialueilla". Hanketta rahoittaa tuulivoimayhtiöt ja Luonnonvarakeskus. Lupahakemuksen mukana toimitettiin hankesuunnitelma. Tutkimus on yleishyödyllinen ja palvelee laajasti viranomais- ja asiantuntijatyötä Suomessa. Tässä hankkeessa kerättävä aineisto on käytettävissä muissa tutkimuksissa, yhteistyössä Luken kanssa. Hankkeessa tuotetaan tietoa, miten pesivät maakotkat liikkuvat reviireillään sekä siitä, miten nuoret linnut liikkuvat ensikuukausinaan suhteessa tuulivoimaloihin. Projekti tuottaa valtakunnallisesti tärkeää tietoa, jota voi soveltaa tuulivoiman rakentamiseen ja suunnitteluun. Tämä antaa paremmat puitteet tulevien hankelupien käsittelyyn ja auttaa ymmärtämään tuulivoimarakentamisen kokonaisvaikutuksia.

Aiemmat hankkeet ovat osoittaneet, että kotkien pyynti ja merkkkaus hakemuksen mukaisella tavalla onnistuu ja tuottaa arvokasta tietoa lintujen liikkeistä. GPS-paikannuksen käyttö on välttämätöntä, jotta saadaan luotettavaa tietoa yksilöiden

käyttäytymisestä, habitaattivalinnasta ja reviirin tilankäytöstä. Koska tämä merkintämenetelmä ei vaadi kirurgisia toimenpiteitä, se ei edellytä erillistä hankelupalautakunnan käsittelyä.

MÄÄRÄYKSET, JOITA HAKEMUS KOSKEE

Maakotka on luonnonsuojelulain (1096/1996) 38 §:n nojalla rauhoitettu ja Euroopan unionin lintudirektiivin (2009/147/EY) artiklassa 1 tarkoitettu lintulaji. Lisäksi laji on uhanalainen. Luonnonsuojelulain 39 § kieltää rahoitettujen eläinlajien tahallisen häirinnän, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muutonaikaisilla levähdysalueilla tai muuten lajien elämänsykliä kannalta tärkeillä alueilla. Luonnonsuojelulain 39 §:n ja 49 §:n mukaan rauhoitettuihin lintuihin kuuluvien yksilöiden, niiden osien tai johdannaisten, hallussapito ja kuljetus on kielletty.

Luonnonsuojelulain 49 §:n 3 momentin mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa kielloista lintudirektiivin artiklassa 9 mainituilla perusteilla. Em. artiklan mukaan kielloista voidaan poiketa, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. tutkimus- ja opetustarkoituksessa.

PÄÄTÖS JA LUPAEHDOT

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle hakemuksen mukaisen luvan maakotkien pyydystämiseen ja paikannuslaitteiden kiinnittämiseen, sekä lintujen sulkien talteenottoon, säilömiseen ja kuljetukseen alla luetelluin ehdoin.

- 1 Lupa maakotkien pyydystämiseen, paikannuslaitteiden kiinnittämiseen ja sulkien talteenottoon, säilömiseen ja kuljetukseen ovat voimassa ajalla 1.6.2023 - 31.12.2026
- 2 Lupa seurannan toteuttamiseen enintään 30 maakotkalla on voimassa toistaiseksi.
- 3 Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
- 4 Rengastaessa, lähettäessä kiinnittäessä ja poistaessa on toimittava rengastusluvassa mainituin ehdoin.
- 5 Em. toimenpiteiden aikana ei saa vaarantaa lintujen terveyttä tai hyvinvointia. Mikäli on vaarana, että linnut vahingoittuvat, on toiminta lopetettava.
- 6 Toimenpiteet tulee suorittaa linnuille ylimääräistä häiriötä aiheuttamatta. Mikäli toimenpiteiden havaitaan häiritsevän maakotkan tai muiden rauhoitettujen lintujen pesintää, tulee toimenpiteet sopeuttaa tilanteeseen niin, että häirintä loppuu välittömästi.
- 7 Höyhenten analysoinnin jälkeen ne tulee joko hävittää asianmukaisesti tai toimittaa hallussapitoluvan omaavalle museolle tai muulle taholle.
- 8 Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä ja näyttöiden hallussapitopaikassa (esim. puhelimessa) ja pyydettyessä lupa on esitettävä.
- 9 Mikäli toimenpiteitä tehdään perustetuilla luonnonsuojelualueilla, tulee hakijan tarvittaessa erikseen hakea lupaa poiketa näiden alueiden rauhoitusmääräyksistä. Yksityisten luonnonsuojelualueiden osalta lupaviranomainen on alueellinen ELY-keskus ja valtion suojelualueiden osalta Metsähallitus.
- 10 Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.
- 11 Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista yhdessä alueellisen ELY-keskuksen kanssa. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.

- 12 Luvan käytöstä tulee raportoida vuosittain seuraavan vuoden tammikuun loppuun (31.1.) mennessä. Raportti toimitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi) päätöksen diaarinumerolla VARELY/1406/2023 varustettuna. Raportissa tulee ilmetä linnuille tehtyjen toimenpiteiden kesto ja ajankohta, sekä vapautusajankohta ja tieto lähettimien toiminnasta. Myös mahdollinen lähettimien poisto tulee raportoida. Lisäksi raportoinnissa tulee antaa arvio mahdollisista toimenpiteiden vaikutuksista ko. linnun ja alueen muun rauhoitetun linnuston pesinnälle.
- 13 Hakijan tulee pyydettäessä luovuttaa paikannusaineisto Varsinais-Suomen ELY-keskukselle suojelutarkoitusta varten. ELY-keskus voi harkintansa mukaan luovuttaa materiaalia kolmansille osapuolille em. tarkoituksessa.

PERUSTELUT

Hakemus täyttää lintudirektiivin 9 artiklan ehdot ja näin ollen on mahdollista poiketa luonnonsuojelulain ja lintudirektiivin määräyksistä tutkimus- ja opetustarkoituksessa.

Niin kuin hakija perustelee, tutkimus tuottaa tarkkaa tietoa maakotkien liikkeistä suhteessa tuulivoimaloihin. Tietoa voidaan hyödyntää viranomais- ja asiantuntijatyössä esimerkiksi arvioidessa tuulivoimaloiden vaikutusta ympäristöön ja linnustoon. Vaihtoehtoja ratkaisua tämänkaltaisen aineiston keräämiseen ei ole. Luvan mukainen toiminta ei uhkaa kantojen säilymistä lintudirektiivin edellyttämällä tasolla. Toimenpiteiden suorittajat ovat kokeneita rengastajia ja heillä on myös kokemusta paikannuslaitteiden asentamisesta. Toimijoilla on osaamista arvioida linnustolle ja pesinnälle aiheutuva haitta, ja toimia niin ettei sitä ole, tai että se on hyvin vähäistä.

Osa hakijan ilmoittamista tutkimusalueista ovat Natura alueilla. Luvan mukaisesti toteutettuna toimenpiteet eivät heikennä niitä luontoarvoja, joiden perusteella alueet on liitetty Natura 2000 –verkostoon, eikä vaikutustenarviointia tarvita.

Lintudirektiivin 10 artiklan mukaisesti jäsenvaltioiden on edistettävä luonnonvaraisten lintujen tutkimusta sekä muuta työtä niiden suojelemiseksi.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Luonnonsuojelulain (1096/1996) 1 §, 5 §, 37§, 38 §, 39 §, 49 §, 64a § ja 65 §

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi luonnonvaraisten lintujen suojelusta (2009/147/EY, lintudirektiivi), artikkelat 1, 5, 9, 10, 13

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Hallintolaki (434/2003) 59 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

Valtioneuvoston asetus (1357/2022) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2023

PÄÄTÖKSEN VOIMAANTULO

Varsinais-Suomen ELY-keskus on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Luvan mukaisiin toimenpiteisiin tulee voida ryhtyä ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Jotta aineistoa saadaan kerättyä jo tänä pesimäkautena, tulee luvanmukaisiin toimenpiteisiin voida ryhtyä jo 1.6.2023. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida sen luonteen vuoksi lykätä.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi yleistiedoksiannolla.

ASIAKIRJAN HYVÄKSYNTÄ

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Iida-Sofia Holma ja ratkaissut yksinpäällikkö Olli Mattila.

LIITTEET Valitusosoitus

TIEDOKSI

Yleistiedoksianto

Suoritemaksutta

Tämä asiakirja VARELY/1406/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/1406/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Holma Iida-Sofia 24.05.2023 09:00

Hyväksyjä Mattila Olli 24.05.2023 09:51